

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

**Základní škola Jakuba Jana Ryby Rožmitál pod Třemšínem,
okres Příbram**

Komenského 543, 262 42 Rožmitál pod Třemšínem

Identifikátor školy: 600 054 616

Zřizovatel: Město Rožmitál pod Třemšínem, Náměstí 8, 262 42 Rožmitál pod Třemšínem

Školský úřad Příbram, 28. října 24, 261 02 Příbram VII

Termín konání orientační inspekce: 29. únor až 3. březen 2000

Čj.	022 94/00-5080
Signatura	ob5ct108

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠKOLE

Jedná se o úplnou základní školu. Dvacet pět tříd navštěvuje celkem 458 žáků. Ve dvaceti třídách je vyučováno podle vzdělávacího programu Základní škola, č.j. 16 847/96-2, ve dvou třídách dobíhá vzdělávací program č.j. 18 730/91-20, ve třech třídách se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy č.j. 29 738/96-22-50. Součástí školy je školní družina se čtyřmi odděleními a školní klub. Škola pracuje jako příspěvková organizace v podmínkách právní subjektivity.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Vyučující mají zpracované časové tematické plány, jejich kvalita je rozdílná. Objevují se v nich nedostatky - např. v šestém ročníku je plánováno učivo slovesné vzory, v VIII. A třídě se objevuje učivo slovesné třídy a vzory, přestože toto učivo osnovy vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16 847/96-2 nezahrnují. Orientační kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že ve třídě IV. C bylo probíráno téma slovesný způsob a ve třídě V. B učivo týkající se skloňování číslovek dva, oba, tři, čtyři, pět, které se dle Úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. srpna 1998 pod č.j. 25 018/98-22 přesouvá do vyšších ročníků. Časová dotace v jednotlivých ročnících je v souladu s učebním plánem. Ve škole jsou zavedeny zájmové útvary se vztahem ke sledovanému předmětu: literárně - dramatický kroužek a kroužek českého jazyka. Některé učební pomůcky jsou již zastaralé a opotřebované, dle finančních možností se obnovují a doplňují.

Český jazyk - první stupeň

Byly provedeny hospitace u tří vyučujících, z nichž dvě nemají příslušnou pedagogickou a odbornou způsobilost. Vyučování probíhalo v pěkně upravených kmenových třídách. Stavba hodin byla promyšlena, převažovalo činnostní pojetí výuky, byly uplatňovány mezipředmětové vztahy. Ve dvou vyučovacích jednotkách učitelky vhodně zařadily relaxační prvky. Žáci dokázali pracovat ve skupinách i samostatně řešit zadané úkoly; předvedli dobré čtenářské i mluvní dovednosti. Ve všech hodinách byla zařazena vstupní i průběžná motivace, bylo dbáno na názornost. Využívání publikací, videonahrávky a obrazového materiálu podněcovalo žáky ke stále většímu zájmu o učivo.

Menší pozornost byla ve dvou hodinách věnována správnému sezení žáků. Ve dvou případech bylo opomenuto závěrečné shrnutí učiva. Frekvence hodnocení žáků ve čtení a v oblasti literární výchovy je nízká.

Výuka českého jazyka ve sledovaných hodinách je hodnocena stupněm velmi dobrý.

Český jazyk - druhý stupeň

Hospitováno bylo ve čtyřech hodinách. Výuku vedly učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Vyučovací jednotky slohového výcviku byly založeny na skupinových činnostech a samostatné práci, zařazeno bylo i frontální opakování. V jedné hodině plnili žáci diferencované úkoly a zamýšleli se nad problémovými otázkami; aktivně se zapojovali do výuky. U méně zkušené učitelky se objevily nedostatky v časovém rozvržení jednotlivých

činností v hodině - samostatná písemná práce nebyla žáky dokončena; shrnutí učiva bylo provedeno pouze projevem vyučující.

Jedna hodina jazykového vyučování byla velmi dynamická, žáci se tvůrčím způsobem podíleli na vyučovacím procesu, dokázali vyvozovat a aplikovat získané poznatky. Výklad nové látky byl prováděn za aktivní spoluúčasti žáků. Další hodina měla jednotvárný průběh. Založena byla na frontální činnosti třídy. Stěžejním úkolem bylo napsání diktátu a následné ústní odůvodňování mluvnických jevů. Zpestření vneslo řešení křížovky.

Jen ve dvou hodinách učitelky využily názorný materiál. Výukou prolínaly mezipředmětové vztahy, učivo bylo aktualizováno a vhodně výchovně využito. V hospitovaných vyučovacích jednotkách byly zařazeny vstupní motivační metody, byla vytvořena přátelská a pracovní atmosféra. Péče je věnována žákům s vývojovými poruchami učení. Ve všech hodinách chybělo závěrečné zhodnocení.

Výuka ve zhlédnutých hodinách českého jazyka je hodnocena v rozmezí stupňů velmi dobrý až průměrný.

Matematika - první stupeň

Hospitováno bylo celkem v sedmi hodinách, po jedné u každého z vyučujících. Pět z nich má způsobilost odbornou i pedagogickou, jedna pouze pedagogickou, v sedmé sledované hodině vyučovala studentka posledního ročníku pedagogické fakulty v rámci souvislé praxe. Obsah výuky je zpracován v časových tematických plánech, učební plán předmětu je dodržován.

Prostorové i psychohygienické podmínky jsou pro výuku probíhající v kmenových učebnách mírně rozdílné, celkově dobré, stejně jako vybavení učebnicemi, pomůckami a didaktickou technikou. Estetická úroveň učeben je velmi dobrá, výrazně lepší podmínky pro práci mají první třídy, umístěné v pavilonu bývalé mateřské školy.

Všichni vyučující měli stavbu svých hodin promyšlenou, výuka byla připravena a materiálně zajištěna vhodnými pomůckami. Vyznačovala se názorností a motivací, ve většině ze zhlédnutých hodin byly zřetelné velmi dobré vzájemné vztahy a příznivá pracovní atmosféra. Typickým rysem práce učitelek v prvních třídách bylo průběžné stimulování výkonu žáků. Uvážlivé střídání mnoha forem práce činilo výuku dynamickou a vyvolávalo spontánní zájem a aktivní spolupráci dětí. Velmi dobrou úroveň měla rovněž výuka vedená zkušeným učitelem s výraznou mírou přirozené autority, charakteristická systematickým přístupem k žákům zejména v oblasti aplikace učiva v praktickém životě. Činnost ostatních vyučujících lze z hlediska motivace, použitých metod, forem a prostředků výuky i vzájemné komunikace posoudit celkově jako tradiční, výsledky žáků však měly dobrou úroveň. Závěrečné shrnutí, celkové hodnocení práce žáků a zařazení relaxačních činností bylo zaznamenáno jen v některých hodinách.

Výuka matematiky na prvním stupni je na základě zhlédnutých hodin celkově hodnocena stupněm velmi dobrý.

Matematika - druhý stupeň

Sledované hodiny byly vedeny plně způsobilými vyučujícími s pedagogickými zkušenostmi a optimální délkou praxe. Rámcové časově tematické plány jsou vypracovány v souladu s osnovami, časové dotace ve sledovaných hodinách odpovídají schválenému učebnímu plánu. Vyučování probíhá vesměs v kmenových učebnách a dobře vyhovuje psychohygienickým požadavkům. Vybavení žákovským nábytkem je celkově velmi dobré, pomůcky pro výuku předmětu i didaktická technika jsou však jen v učebnách spravovaných učiteli matematiky. K dispozici je i větší množství softwarových výukových programů. Jedna velmi efektivní

hodina matematiky v osmém ročníku byla realizována s využitím počítačů.

Sledované hodiny byly organizačně dobře připraveny, vzdělávací cíle byly stanoveny. Společným znakem byly vstřícné a přátelské vzájemné vztahy a pozitivní pracovní klima. Úroveň užití motivace, názornosti, systematickosti a srozumitelnosti výuky se v jednotlivých hodinách lišila. V rozdílné míře bylo využito činnostních forem a metod. Ve všech hodinách bylo dbáno na správnost matematické terminologie, k žákům byly vyučující přiměřeně náročné, důsledné a jejich výsledky, které mají solidní úroveň, průběžně hodnotily. Pro úvahy a zkušenosti i procvičování nově nabytých znalostí byl žákům poskytován přiměřený prostor, samostatná práce diferenciovaná vzhledem ke schopnostem dětí byla zadávána však jen sporadicky. V řadě hodin chybělo rovněž závěrečné shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků. Úroveň písemností žáků v jednotlivých třídách je rozdílná, závislá na jejich individuálních schopnostech, a odpovídá míře pozornosti, kterou jí jednotlivé vyučující věnují. Frekvence průběžné klasifikace v žakovských knížkách postačuje.

Výuka matematiky na druhém stupni je na základě zhlédnutých hodin celkově hodnocena stupněm dobrý.

Přírodověda, přírodopis

Dvě hospitované hodiny přírodovědy vyučovaly učitelky bez odborné a pedagogické odbornosti. Výuka probíhala v pěkných kmenových učebnách, obě hodiny byly dobře připravené. Pozitivem byl dostatečný prostor pro aktivní učení dětí, kooperativní spolupráci a pro rozvoj komunikace. Jedna z hodin byla opakovací, založená na práci ve skupinách, druhá s výkladem a vyvozováním nového učiva. Obě splnily své cíle; opakovací hodina byla pro organizační nedostatky hodnocena jako průměrná, hodina s výkladem jako velmi dobrá.

Přírodopis v 6. -9. ročníku vyučují dvě kvalifikované učitelky s dlouhou pedagogickou praxí, pouze jedna z nich splňuje odbornost pro výuku přírodopisu. Odborná pracovna je dobře vybavená, vytváří předpoklady pro moderní činnostní a názorné učení. Hospitováno bylo celkem pět hodin. Pro všechny byla typická velmi pečlivá příprava, připravené pomůcky, zápisy, přístrojová technika. Organizace hodin byla ale pouze klasická, učební metody převážně frontální, prostor pro aktivní činnosti a seberealizaci žáků všeobecně malý. Klima ve třídách bylo sice pracovní, avšak málo podnětné, žáci se snažili pouze učitelkám vyhovět. Motivace byla ve všech případech podprůměrná, praktická výuka s přírodinami chyběla, aktualizace a otevřené komunikace bylo celkově málo. Pozitivem byla snaha učivo ještě před závěrem hodiny zopakovat a upevnit. Výuka je založena především na mechanickém zapamatování, obsah učiva pro jednotlivé ročníky není optimálně organizovaný vzhledem ke své náročnosti a k aktuální rozumové úrovni žáků. Klasifikace vychází převážně z písemných testů, laboratorní práce jsou zařazovány. Sledované hodiny byly hodnoceny v pásmu dobrý až ještě vyhovující.

Výuka přírodovědy a přírodopisu ve sledovaných hodinách je v souhrnu hodnocena jako průměrná, s negativy a pozitivy v rovnováze.

Chemie

Pro výuku chemie má škola odborné pedagogické zajištění i samostatnou odbornou pracovnu s navazujícím kabinetem. Učebna má několik technických nedostatků, které omezují možnosti jejího využívání a ztěžují práci vyučujících. Např. pokusy na nevyvýšeném demonstračním stole děti ze vzdálenějších lavic špatně vidí, přívod plynu není funkční, rozvody do lavic vyžadují opravy. Předmět vyučují dvě učitelky, hospitováno bylo pouze u jedné z nich ve dvou hodinách. Vlastní výuka měla klasickou strukturu; opakování formou individuálního zkoušení

s paralelním zaměstnáním třídy a krátký výklad nového učiva s promítaným zápisem. V závěru byl zařazen demonstrační pokus z dříve probíraného učiva. Výuka byla odborná, učivo je žákům předkládáno v logických a příčinných souvislostech, ale také nediferencovaně a ve velkém rozsahu informací (podle učebnice). Učivo o chemické vazbě bylo pro žáky velmi abstraktní a obtížné, v názornosti byly rezervy. Atmosféra hodiny byla pracovní, děti se snažily učitelce vyhovět, byly zde zřejmé vzájemně dobré vztahy. Kromě opakovací části hodiny byl prostor pro samostatné činnosti žáků malý, vyučující málo využívala aktivizující prvky učení, např. problémové otázky, vysvětlení a zdůvodnění demonstračního pokusu apod. V jedné z hodin si dvojice žaček iniciativně sama připravila chemickou křížovku pro celou třídu. Laboratorní práce jako samostatné výukové jednotky jsou zařazovány, základní výuku doplňuje volitelný předmět - seminář a praktika z přírodovědných předmětů. Do chemické olympiády se škola nezapojuje.

Sledovaná výuka je hodnocena stupněm průměrný.

Fyzika

Výuku fyziky zajišťují celkem tři vyučující. Z nich pouze jedna učitelka má odbornou způsobilost pro výuku předmětu na základní škole. Učební plán předmětu je ve všech třídách dodržován. Obsah výuky rozvrhli vyučující pomocí časových tematických plánů. Jejich úroveň je různá - od prostého výčtu tematických okruhů, až po velmi podrobné plány, konkretizující učivo do jednotlivých hodin. Probírané učivo respektuje osnovy. Vyskytlo se i zdvojení učiva - opakované zařazení stejných témat z optiky s týmiž žáky v sedmé a v dalším školním roce v osmé třídě. Koordinace výuky předmětu je zčásti přenechána předmětové komisi. V době inspekce byly k dispozici zápisy ze dvou schůzek předmětové komise fyziky, konané v tomto školním roce. Komise jednala o rozvržení učiva a plnění osnov, stanovení doporučených laboratorních prací, využití pracovny fyziky, využití výukových programů na PC, rozboru klasifikace a pod. Rezervy jsou v motivování vyučujících k využívání činnostních metod učení, přeceňována je role obsahu učebnice. Materiální podmínky pro výuku předmětu jsou jen průměrné. K dispozici je řada demonstračních i frontálních pomůcek. Jejich stav, množství i rozmístění však nevyhovují plně současným požadavkům na zařazení frontálních žákovských prací a experimentů do běžných hodin. Podle rozvrhu hodin někdy probíhá výuka fyziky ve dvou třídách najednou, takže někteří vyučující přenášejí pomůcky do vzdálených učeben v jiném poschodí. Rozborem žákovských knížek byl zjištěn vysoký podíl písemných forem zkoušení žáků. Laboratorní práce jsou podle možností zařazovány. Volitelné nebo nepovinné předměty či kroužky nabídku školy v oblasti výuky fyziky nerozšiřují.

Hospitováno bylo ve třech hodinách - v šesté, osmé a deváté třídě. Všichni vyučující měli hodiny předem připraveny. V jedné hodině se objevily náznaky skupinové práce a žákovského experimentu (zapojeno alespoň několik žáků, mnozí jen pozorovali), zadána byla práce s učebnicí, učivo bylo aktualizováno čtením z jednoho výtisku encyklopedie, dobrá byla motivace žáků k provádění domácího měření teploty vzduchu. V další hodině byl klasicky zařazen řízený rozhovor přecházející ve výklad, s následným zápisem a shrnutím látky. Na začátku byli žáci motivováni společným řešením křížovky s fyzikální tematikou, objevilo se ústní zkoušení a samostatná práce výpočetního charakteru. Ve třetí hodině bylo zařazeno ústní zkoušení za použití fyzikálních pomůcek a rovněž písemné zkoušení. Při výkladu a zápisu nového učiva byla organicky využita videonahrávka. Ve všech hodinách dodržovali žáci pravidla komunikace. Atmosféra byla převážně pracovní a příjemná.

Zhlédnutá výuka fyziky měla celkově průměrnou úroveň.

Občanská výchova

V souladu se schválenými učebními plány je v 6. - 9. ročníku je vyučováno týdně po jedné hodině předmětu občanská výchova. Časové tematické plány jsou formálně zpracovány, kopírují obsah učebnic. V občanské výchově a rodinné výchově v VI. C byla vyučována dle záznamů v třídní knize stejná témata (např. v občanské výchově dne 20. října 1999 - Moje rodina, v rodinné výchově dne 6. října 2000 - Moje rodina, dochází tak k obsahové duplicitě. Výuku zajišťují tři učitelky, z nichž jedna nemá příslušnou odbornou způsobilost. Hospitace proběhly ve třech hodinách, které vedly vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Dvě hodiny měly jednotvárný průběh; základní metodou byl řízený rozhovor doplněný frontálními činnostmi s učebnicí a zadáním samostatné či skupinové práce. Žáci nebyli v začátku vyučovacího procesu vůbec motivováni a v jeho průběhu jen ojedinele. Četba ukázek z umělecké literatury byla v jednom případě nevhodně zařazena v závěru hodiny a nebyla tedy účelně využita. V další hodině měli žáci široký prostor pro uplatnění svých názorů a prožitků, aktivně si osvojovali nové poznatky. Učitelka dokázala žáky vhodně motivovat a využít jejich zájmu o danou problematiku.

Vyučující funkčně uplatnily regionální prvky a mezipředmětové vztahy, vhodně zařadily obrazový materiál. Zápis učiva probíhal bez aktivního zapojení žáků (buď opisovali záznam z tabule, nebo zvýrazněný text z učebnice. Ve dvou hodinách nebylo provedeno závěrečné shrnutí učiva, ve všech zhlédnutých vyučovacích jednotkách chybělo celkové zhodnocení výkonů žáků. Dle záznamů v žákovských knížkách převažuje klasifikace z písemných projevů (testů), některé vyučující používají ke stupni hodnocení znaménko mínus, u některých žáků dochází ke kumulaci známek (např. zapsáno pět známek dne 17. listopadu 1999 v žákovské knížce v VI. C).

Výuka občanské výchovy ve sledovaných hodinách má celkově průměrnou úroveň.

Výtvarná výchova

Hospitace proběhly ve dvou třídách u dvou učitelek. Jedna z nich nemá odbornost pro předmět. Zjištění z obou hodin byla vesměs pozitivní. Výuka probíhá ve specializované učebně, která je zároveň materiálovým skladem. Kabinet výtvarné výchovy chybí. Organizace a průběh hodin měly velmi dobrou úroveň, od motivační a výukové části až po činnostní složku a závěrečné zhodnocení. Pozitivním zjištěním byla také vstřícná a přátelsky uvolněná atmosféra, žáci se ve výtvarných činnostech s chutí realizovali, obě učitelky mají u nich přirozenou autoritu. Tematický obsah hodin je během roku variabilní, zaměřuje se nejenom na práce s různými materiály a na zvládnutí základních výtvarných technik, ale také na prožitkové výtvarné vyjadřování, na rozvoj fantazie a tvořivosti. Celá škola je bohatě vyzdobena přírodninami a různými výtvarnými pracemi žáků a prezentuje tak nezastupitelnost estetiky ve vzdělávacím programu školy. Základní výuku doplňuje keramický kroužek, který zatím pracuje ve velmi skromných podmínkách, s omezeným technickým a materiálovým vybavením, ale se značnou iniciativou učitelky.

Sledovaná výuka byla hodnocena stupněm velmi dobrý.

Tělesná výchova - druhý stupeň

Škola se v oblasti tělesné výchovy výrazně profiluje. Ve třech třídách je zavedena rozšířená výuka předmětu. Nabídka v dalších třídách je obohacena o volitelné předměty a nepovinné předměty sportovní hry a pohybové a sportovní aktivity. Sportovní zaměření má také celá řada zájmových kroužků. Škola též umožňuje ve svých prostorách práci s dětmi trenérům místní tělovýchovné jednoty. Materiální podmínky pro výuku předmětu jsou velmi dobré. Ve škole

jsou dvě tělocvičny s přilehlými šatnami a kabinety, k dispozici je travnaté školní hřiště, malé asfaltové hřiště pro míčové hry, rozběhová dráha s doskočištěm pro skok daleký, vržiště pro vrh koulí a další prostory. Škola může rovněž využívat zařízení místní TJ. Předmětu na druhém stupni vyučuje celkem pět vyučujících. Všichni mají odbornost pro výuku tělesné výchovy. Je zřízena předmětová komise. Dle zápisů z jednání řešila komise v tomto školním roce otázky soutěží a akcí, koordinaci využití tělocvičen, prioritu v nákupu pomůcek, zajištění lyžařského výcvikového kurzu, konkrétní úkoly pro nácvik dovedností v jednotlivých ročnících a pod. Učivo je plánováno pomocí časových tematických plánů, porušování osnov nebylo orientační kontrolou zjištěno. Škola se tradičně zúčastňuje řady sportovních soutěží, kde vykazuje dobrou umístění (převážně v míčových hrách), a okresní sportovní ligy. Organizována je výuka plavání i lyžařské výcvikové kurzy.

Hospitováno bylo u pěti vyučujících, celkem v pěti hodinách. Všechny zhlédnuté hodiny byly vyučujícími předem připraveny, žáci znali a vesměs dodržovali pravidla komunikace. Ve všech hodinách bylo zařazeno rozběhání a rozcvičení, včasná relaxace v průběhu hodiny i zklidnění a zhodnocení v závěru. Dvě hodiny byly koncipovány jako sled ruchových činností s řadou soutěží, míčových her, úpolů, cvičení na náradí, cvičení s plnými míči a pod. Základní náplní tří dalších pozorovaných hodin byl strukturovaný nácvik herních prvků míčových her (házená, odbíjená). Zde byli žáci většinou vhodně motivováni pomocí drobných soutěží, poznávali přesná pravidla her, dostávalo se jim metodického vedení s názornými ukázkami nacvičovaných prvků, některé jejich špatně provedené pohyby byly taktně opravovány. Všechny hodiny měly pestrou stavbu a spontánní atmosféru. V některých hodinách vážla organizace při přechodu mezi jednotlivými činnostmi. V jedné z hodin musela vyučující autoritativně řešit projevy nekázně. Zhlédnuté hodiny byly hodnoceny v rozmezí od dobré po vynikající.

Celkově je zhlédnutá výuka tělesné výchovy hodnocena stupněm velmi dobrý.

Informatika, práce s počítačem

Informatika se vyučuje jako samostatný volitelný předmět v sedmém až devátém ročníku, práce s počítačem v rámci praktických činností v šestém ročníku

Výuku zajišťují dvě vyučující s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Zpracované tematické plány jsou v souladu s osnovami. Preferují získání a upevňování praktických dovedností žáků i používání výukových programů. Materiální zabezpečení výuky je velmi dobré. Prostorná specializovaná učebna je vybavena třinácti PC pracujícími v místní síti; instalován je systém Windows 98, MS Office a další software včetně výukových programů pro řadu předmětů. Jejím pozitivem je i dalších 24 pracovních míst v lavicích - tím je umožněna současná výuka celé třídy.

Výuka v obou sledovaných hodinách byla velmi dobře připravena. Těžiště názorně vedeného vyučování v sedmém ročníku spočívalo v samostatné tvořivé práci (tvorba geometrických útvarů pomocí programu „Malování“ a následné práce se souborem), v šestém ročníku převažovala práce s výukovými programy pro matematiku a český jazyk. Použité metody i formy práce odpovídaly věku dětí a plně respektovaly jejich individuální schopnosti a dovednosti. Obě vyučující práci žáků průběžně sledovaly a hodnotily, pozitivem byly rovněž příznivé vzájemné vztahy, přirozená kázeň a tvůrčí pracovní atmosféra.

Úroveň výuky informatiky je velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě zhlédnuté výuky a pozorovaných podmínek se úroveň vzdělávání pohybuje v rozmezí od průměrné po velmi dobrou. Tvořivý způsob výuky spočívající ve využívání aktivizujících metod a forem práce byl zjištěn pouze u některých vyučujících. Lépe se v tomto směru jeví výuka na prvním stupni. Přednosti školy jsou též v oblasti tělesné výchovy. Rozvíjí se informatika a využívání počítačů ve výuce. Větší část pozorované výuky je hodnocena jako průměrná.

Celkově je kvalita pozorované výuky hodnocena stupněm průměrný.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

„Koncepce rozvoje ZŠ J. J. Ryby v Rožmitále p. Třemšínem“, písemně zpracovaná v dubnu 1997, stanovuje priority v oblasti pedagogické (např. rozvoj informatiky a cizích jazyků včetně rozšíření odborné způsobilosti učitelů pro jejich výuku, zvýšení péče o žáky s SPU) a materiální (např. vybudování druhé tělocvičny nebo nových učeben a kabinetů). Zabývá se i spoluprací se zřizovatelem, rodiči a veřejností, ustavením žákovského parlamentu, zapojením do programu Rozvoj školy, obecně deklaruje i zvýšení efektivnosti výchovně vzdělávacího procesu. Některé ze stanovených úkolů byly již realizovány. Dokument „Koncepční záměry a úkoly v období 1998-2000“ obsahují cca 13 bodů - obecně platných cílů vzdělávání nebo úkolů z oblasti organizace či materiálního zajištění výuky. Některé z nich mají spíše proklamativní charakter. Oba uvedené dokumenty spolu korespondují jen zčásti. Nezmiňují se o projednání záměrů s příslušnými partnery školy (případně se státní správou), vyhodnocování průběžné realizace není prokazatelně prováděno. Po měsících strukturovaný dokument „Organizace školního roku 1999/2000“ koncepční záměry a úkoly nerozpracovává. Kromě přehledu akcí školy obsahuje jen některé její dílčí úkoly; termíny i osobní odpovědnost za plnění jsou stanoveny. Krátkodobé (měsíční) plány, konkrétní po stránce obsahu, termínů i vymezené odpovědnosti, jsou projednávány při provozních poradách a zveřejňovány v obou sborovnách. Jsou funkční, mají solidní úroveň. Rozvrh hodin je zpracován optimálně, s ohledem na psychohygienické zásady. Zjištěno bylo zkrácení páté vyučovací hodiny na délku 40 minut.

Plán kontrolní činnosti pokrývající všechny oblasti chodu školy není vypracován; jednotliví vedoucí pracovníci školy disponují jen individuálními plány hospitační činnosti (viz kapitola Kontrolní mechanismy).

Formální a obsahová úroveň časových tematických plánů učiva je ve sledovaných předmětech rozdílná, celkově nízká, některé z nich nerespektují úpravy vzdělávacího programu Základní škola čj. 25018/98-22 ze dne 25. srpna 1998. Individuální vzdělávací plány pro žáky s vývojovými poruchami učení vyučující vypracovávají, nedostatky nebyly zjištěny.

Systém plánování je vytvořen, má některé nedostatky, hodnocen je jako průměrný.

Organizování

Vedení školy tvoří kromě ředitele dva zástupci ředitele školy - jeden pro první a jeden pro druhý stupeň. Do širšího vedení školy náleží také výchovná poradkyně. Hospodářka školy též zpracovává podvojně účetnictví. Mzdová agenda je zpracovávána smluvně. Plněním úkolů vedoucí vychovatelky je pověřena jedna z vychovatelek školní družiny. Některé úkoly pro

vedení družiny plní zástupkyně ředitele pro první stupeň. Rozdělení pravomocí a kompetencí v tomto místě není zcela zřejmé. Rozdělení úkolů pro spolupráci s PPP mezi zástupkyni pro první stupeň a výchovnou poradkyni není rovněž jednoznačně stanoveno. Provozní zaměstnanci jsou podřízeni zástupcům ředitele. Oba zástupci zde mají pravomoci k navrhování osobního hodnocení. Určení konečné výše příplatků si ponechává ředitel. Jedna z provozních pracovníků napomáhá vedení ostatních provozních zaměstnanců, její kompetence k vedení zaměstnanců nejsou stanoveny. Pedagogická rada se schází nejméně pětkrát ročně, zápisy z jejích jednání jsou řádně vedeny. Ve škole jsou ustanoveny metodické orgány pro jednotlivé ročníky prvního stupně a předmětové komise pro druhý stupeň. Dalším poradním orgánem je Žákovský parlament.

Organizaci školy opírá ředitel o řadu zveřejněných dokumentů. Řád školy obsahuje předepsaná ustanovení, v některých bodech však překračuje kompetence školy na úkor práv a povinností zákonných zástupců žáků (odst. 4. a 5., kapitoly „B“). Povinnosti pracovníků školy jsou zakotveny ve Vnitřním řádu školy, projednaném na pedagogické radě dne 25. srpna 1997. Další povinnosti a kompetence některých orgánů školy jsou stanoveny v organizačním řádu ze dne 1. září 1998. Zde je též obsaženo organizační schéma školy. V dokumentu jsou některé nepřesnosti (např. je uveden pouze jeden vzdělávací program). Obecné povinnosti zaměstnanců jsou uvedeny rovněž ve vlastním pracovním řádu školy ze dne 1. ledna 1998. Vydán je též vnitřní platový předpis a dokumenty Úkoly kontrolní a řídicí činnosti (pro jednotlivé zástupce), Základní povinnosti třídního učitele a další. Výroční zpráva má dobrou úroveň a vypovídací hodnotu.

Informace uvnitř školy jsou předávány v poradách, nástěnkami ve sborovně, popř. osobním jednáním vedení školy s pracovníky. Pravidelně jsou zveřejňovány měsíční plány. Využívány jsou týdenní porady vedení školy a provozní porady. Na prvním stupni pomáhají při přenosu informací tzv. vedoucí ročníků. Rodiče žáků jsou informováni na třídních schůzkách a pomocí žákovských knížek. Na veřejnosti se škola prezentuje příspěvkem v regionálním tisku, vydáváním školního časopisu, pomocí vývěsní skřínky, vydáním informačního bulletinu, pořádáním soutěží, sportovních akcí, besídek. Při škole je zřízena Rada školy s nově zvoleným vedením, která aktivně koordinuje spolupráci mezi školou a dalšími partnery ve městě.

Organice školy umožňuje činnost školy, má některé drobné a formální nedostatky.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel uplatňuje liberální styl řízení školy, vychází z předpokladu osobní zodpovědnosti jednotlivých pedagogických pracovníků, ponechává prostor pro jejich iniciativu. Značnou část pozornosti ředitele školy vyžaduje řešení technických a materiálních problémů. Řídicí iniciativa je zčásti ponechána na obou zástupcích. Významná je iniciativa vyučujících v oblasti tělesné výchovy, výuky informatiky, vedení kroužků.

Pro vzdělávání pedagogických pracovníků jsou využívány zejména nabídky Střediska služby škole a Pedagogického centra v Praze. Některým vyučujícím bylo umožněno studium ke zvyšování respektive rozšíření kvalifikace. Ředitel vybírá z nabídky vzdělávacích akcí a doporučuje pedagogickým pracovníkům účast na nich. Nabídka je rovněž předkládána předmětovým komisím a metodickému sdružení. Rozhodnutí o účasti je ponecháno na osobní iniciativě jednotlivých pracovníků. Metodické orgány školy se různou měrou podílejí na odborném vedení pedagogických pracovníků. Vzhledem ke zhlédnuté výuce má však motivování vyučujících k běžnému zařazování moderních forem učení (zejména na druhém stupni školy) celkově nízkou účinnost. O malé účinnosti formování profesního přístupu pedagogických pracovníků k žákům svědčí výskyt některých poznámek a opatření (viz Další významná zjištění).

System cyklického hodnocení pracovníků není ve škole zaveden. Pro přidělování osobních příplatků a odměn jsou zpracována kritéria, se kterými byli zaměstnanci seznámeni. Osobní příplatky jsou diferencovány.

V oblasti vedení pracovníků a jejich motivování se vyskytují rezervy. Oblast je hodnocena jako ještě vyhovující.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy nemá vytvořen jasný kontrolní systém, který by pokrýval veškeré oblasti řízení a zajišťoval důsledný vhlad do práce jednotlivých pracovníků. Celoroční plán kontrol chybí, většina kompetencí ke kontrolní činnosti je písemně převedena na zástupce ředitele. Oba postupují podle vlastních pracovních plánů, systematicky se zaměřují na pravidelné sledování některé třídní a žákovské dokumentace. Kontrolují též přímou práci učitelů při výuce. Frekvence jejich kontrol a hospitací je přiměřená; ředitel školy hospituje ve vyučovacích hodinách pouze výjimečně a podle své učitelské odbornosti pouze ve třídách prvního až pátého ročníku. Kvalita rozborů a hodnocení hospitovaných hodin byla u členů vedení školy rozdílná, nejproduktivnější u zástupkyně pro první stupeň. Přestože jsou výsledky z hospitací a kontrol zobecňovány a jsou zařazovány do programu pedagogických rad, je jejich analytický a diagnostický význam nízký, zejména na druhém stupni. Pozitivní vliv pravidelného dohledu se projevuje především v oblasti vedení některé písemné dokumentace a dodržování pracovního řádu, celkově má ale malý podíl na transformačních změnách vlastní pedagogické práce. Pro vlastní sebehodnocení škola nevyužívá žádné hodnotící nástroje, např. srovnávací testy s jinou školou, podrobné a dlouhodobé analýzy klasifikace, sledování prospěchu při přechodu žáků mezi pátým a šestým ročníkem nebo u svých absolventů na středních školách apod. Rezervy jsou rovněž v evaluaci řídicí práce.

Oblast kontroly má rezervy v rozsahu i v diagnostické kvalitě, zejména ale v práci ředitele. Výsledky jsou nedostatečně analyzovány ve prospěch pozitivních změn a vývoje, rezervy jsou také v oblasti sebezpoznávání a sebehodnocení. Stupeň hodnocení - ještě vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Organizační struktura školy v podstatě umožňuje její funkci. Plánování má průměrnou úroveň. Slabá místa jsou v kvalitě a účinnosti kontrolní činnosti i v oblasti motivování pracovníků k zavádění moderních forem výuky.

Celkově je kvalita řízení hodnocena jako ještě vyhovující.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Významným prvkem naznačujícím snahu o zavádění moderních prvků do života školy je ustanovení žákovského parlamentu, který se učí samostatně a tvořivě spolupracovat s vedením školy. Pozitivním jevem je též vydávání školního časopisu. Patrná je péče vedení o vybavení školy novým nábytkem, vytváření podmínek pro sport a tělovýchovu, vybudování počítačové učebny a snaha o zlepšování prostředí pomocí výzdoby. Mnozí vyučující vedou řadu zájmových kroužků a věnují se dětem při různých mimoškolních akcích. Mnoho energie je věnováno materiálnímu zajištění provozu členitých budov a areálu. Škole chybí prostory pro vybudování kabinetů nebo průchozích šaten.

V průběhu inspekce žáci vystupovali ukázněně a vstřícně, dodržovali pravidla komunikace. Přesto byly zejména na druhém stupni zaznamenány některé nedostatky v přístupu k dětem ze strany školy. Rozborem žákovských knížek byla zjištěna řada nepedagogických poznámek o chování žáků, svědčících o nezvládnutí profesionální role některými pedagogickými pracovníky a o snaze přenášet zodpovědnost za žáka svěřeného škole na zákonné zástupce. Ve vysvědčeních žáků se specifickými poruchami učení a chování byl zjištěn výskyt nevhodných doložek o jejich klasifikaci, která není dokumentem „Informace k vyplňování vysvědčení na základních školách“ č.j. 33 992/99-22 ze dne 7. 12. 1999 stanovena. Někteří vyučující ještě používají klasifikaci žáků stupněm nedostatečný za nevypracované domácí úkoly. O rezervách v práci školy při využívání poznatků moderní pedagogiky svědčí též klasifikace žáka s lehkou mozkovou dysfunkcí třetím stupněm z chování a jeho následné administrativní přeřazení do jiné třídy. Při získávání podkladů pro klasifikaci žáků v některých předmětech je nadměrně využíváno písemného zkoušení a testů.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Dokumenty zpracované vedením školy: Koncepce rozvoje ZŠ J. J. Ryby v Rožmitále p. Třemšínem, Koncepční záměry a úkoly v období 1998-2000, měsíční plány, Organizace škol. roku 1999/2000
- Zápis z jednání metodických orgánů
- Organizační řád a Vnitřní řád školy
- Další pomocné dokumenty ředitele z oblasti řízení školy
- Časové tematické plány učiva
- Výroční zpráva za školní rok 1998/1999
- Žákovské knížky, notýsky
- Sešity a písemné práce žáků, protokoly z laboratorních prací
- Hospitační záznamy
- Inspekční zpráva č.j. O-02-05/9697-67, ze dne 18. března 1997

ZÁVĚR

Podmínky pro výchovně vzdělávací činnost ve škole se liší podle jednotlivých oblastí. Velmi dobré jsou podmínky pro tělesnou výchovu a sportovní činnost i pro práci prvního stupně. Na druhém stupni jsou některé předměty v některých třídách vyučovány bez příslušné odbornosti, zcela chybí odbornost pro výuku německého jazyka. Materiální podmínky pro většinu předmětů druhého stupně jsou průměrné, zřízena je prostorná a dobře vybavená učebna informatiky. Chybí prostory pro vybudování některých kabinetů.

V práci druhého stupně se objevují nedostatky. Ve výuce jsou málo uplatňovány moderní formy práce, činnostní metody, diferenciací úkolů podle schopností žáků. Rezervy jsou v přístupu některých vyučujících k žákům v duchu současné pedagogiky.

Pozorovaná výuka měla na prvním stupni vesměs velmi dobrou, na druhém stupni celkově průměrnou úroveň. Průběh vzdělávání je inspekci v souhrnu hodnocen stupněm průměrný.

Organizace školy velmi dobře zajišťuje denní provoz a umožňuje činnost všech součástí školy. Plánování má průměrnou úroveň. Nízkou účinnost má kontrolní systém a následně i motivování pracovníků k zavádění moderních forem práce do výuky. Celkově je oblast řízení školy hodnocena jako ještě vyhovující.

Učební plán je dodržován. V plnění osnov se vyskytly některé nedostatky.

Orientační kontrolou nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků.

Škola je ve sledovaných oblastech celkově hodnocena jako průměrná.

Doporučení řediteli školy:

- Vypracovat ve spolupráci vedoucími metodických orgánů a s dalšími pracovníky koncepci rozvoje školy v oblasti modernizace výuky, včetně požadavků na materiální zabezpečení činnostní výuky
- Dále rozvíjet činnost metodických orgánů
- Zavést cyklické hodnocení pracovníků a motivovat je k modernizaci vyučovacích metod
- Učební plány jednotlivých tříd druhého stupně zpracovat pro celý vzdělávací cyklus a v návaznosti na ně upravit časové tematické plány učiva, funkčnost časových plánů kontrolovat
- Na základě výsledků kontrol stanovovat krátkodobé a jasné cíle, které lze jednoznačně kontrolovat a vyhodnocovat

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Jiroš	Petr Jiroš v.r.
Členové týmu	Mgr. Eva Kindlová	Eva Kindlová v.r.
	Mgr. Miroslava Březinová	Miroslava Březinová v.r.
	Jan Zapach	Jan Zapach v.r.

V Berouně dne 6. dubna 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. dubna 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Jaroslav Zajíček	J. Zajíček v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Město Rožmitál p. Třemš.	22. května 2000	022 177/00-5080
Školský úřad Příbram	22. května 2000	022 178/00-5080
Rada školy: Ing. arch. Eva Peštová	22. května 2000	022 179/00-5080

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2000-04-26	022 175/00-5080	Ředitel podal připomínky.